

TuVET-hanke – opettajien ja opettajaksi opiskelevien ammatillisen osaamisen kehittäminen

Kuva: Pixabay

Tässä tekstissä esitellään joulukuussa 2018 alkavaa TuVET-hanketta, jossa kehitetään vaativaan erityiseen tukeen liittyvää opettajien ammatillista osaamista opettajankoulutuksessa ja täydennyskoulutuksessa. Hankkeen nimi tulee sanoista Tutkimusperustainen vaativaan erityiseen tukeen liittyvän osaamisen vahvistaminen opettajankoulutuksessa ja täydennyskoulutuksessa. Hankkeessa kootaan ja levitetään tutkimustietoa vaativan ja erityisen tuen pedagogisista ratkaisuista sekä kehitetään vaativan erityisen tuen sisältöjä opettajien pedagogisissa opinnoissa ja erityisopettajien koulutuksessa. Lisäksi kehitetään ja kokeillaan tutkimusperustaista moniammatillista yhteistyömallia sekä järjestetään täydennyskoulutusta vaativaan tukeen liittyen. Hanke toteutetaan yhteistyössä Itä-Suomen, Helsingin ja Jyväskylän yliopistojen sekä Valteri-verkoston kanssa. Kaksi- ja puolivuotinen hanke päättyy 30.6.2021. Hanketta rahoittaa Opetus- ja kulttuuriministeriö ja myönnetyllä avustuksella edistetään pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelman toteuttamissuunnitelmaan kuuluvan osaamisen ja koulutuksen kärkihankkeen 1 toimeenpanoa Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman (2016) osalta.

TuVET-hankkeen taustaa

Vaativan erityisen tuen kanssa opetus- ja ohjaustehtävissä työskentelevät ammattilaiset sekä opettajaksi opiskelevat tarvitsevat lisää osaamisen vahvistamista vaativan erityisen tuen kysymyksissä. Työssä olevat opetusalan ammattilaiset tarvitsevat ammattitaitonsa päivittämistä entistä toimivampien, eri tahojen ammattitaitoa yhdistävien yhteistyömallien luomiseksi sekä tutkimukseen perustuvaa tietoa opetus- ja ohjausmenetelmien kehittämiseksi. Opettajaksi opiskelijat tarvitsevat niin ikään lisää sisältöjä, jotka liittyvät vaati-

vaan erityiseen tukeen. Opetus- ja kulttuuriministeriön vuonna 2015 asettama vaativa erityinen tuki esi- ja perusopetuksessa -kehittämisryhmä on koontunut vastaavanlaisia opettajan ammatillisen ja täydennyskoulutuksen kehittämiseen liittyviä tarpeita. Kehittämisryhmän loppuraportissa (ks. Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2017) nostetaan muun muassa tutkimusperustaisen tiedon lisääminen, moniammatillisen yhteistyön kehittäminen sekä opettajankoulutusten sisältöjen vahvistaminen tärkeiksi kehittämiskohteeksi. Opetus- ja kulttuuriministeriö huomioi nämä kehittämistarpeet myöntäessään rahoitusta

korkeakouluille opettajankoulutuksen kehittämishankkeisiin alkukesästä 2018. TuVET-hanke oli yksi 25 kehittämishankkeesta, joille opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi rahoitusta opettajankoulutuksen kehittämiseksi.

Tutkimusperustainen vaativaan erityiseen tukeen liittyvän osaamisen vahvistaminen opettajankoulutuksessa ja täydennyskoulutuksessa eli TuVET-hanke sai rahoituksen kaksi- ja puolivuotiselle toiminnalleen. Hankkeen tavoitteena on tuottaa tutkimukseen perustuvaa tietoa, sisältöjä ja toimintamalleja vaativaan erityiseen tukeen sekä siihen liittyvään moniammatilliseen yhteistyöhön perusopetuksen opettajankoulutukselle ja täydennyskoulutukselle. Hanke tukee kansallisen vaativan erityisen tuen ohjaus- ja palveluverkoston eli VIP-verkoston toimintaa. Hanketta toteuttavat koordinaattorina toimiva Itä-Suomen yliopisto sekä Helsingin ja Jyväskylän yliopistot yhteistyössä Oppimis- ja ohjauskeskus Valterin kanssa. Hankkeen kohderyhmänä ovat opettajaksi opiskelevat, perusasteen opettajat ja VIP-verkosto. Hankkeen toiminta-aika on 1.12.2018–30.6.2021.

Hankkeen toiminta ja odotetut tulokset

Hankkeessa toimitaan seuraavalla tavalla yhteistyössä toteuttajayliopistojen, Valterin sekä VIP-verkoston toimijoiden kanssa sekä tavoitellaan seuraavia tuloksia.

1. Tutkimustiedon kokoaminen ja levitys vaativan ja erityisen tuen pedagogisista ratkaisuksista. Tutkimustiedon kokoamisen avulla saadaan tietoa ja parhaimpia käytäntöjä, joiden avulla pystytään vahvistamaan opiskelijoiden, opettajien ja koulutuksen järjestäjien osaamista vaativasta erityisestä tuesta.

2. Vaativan erityisen tuen sisältöjen kehittäminen osana opettajien pedagogisten opintojen ja erityisopettajien koulutusta. Opettajankoulutusta kehitetään huomioimaan niiden oppilaiden tukeminen, jotka tarvitsevat vaativaa erityistä tukea. Hankkeen aikana tuotetaan

opettajan pedagogisiin opintoihin sisältöjä ja osia, joita lomitetaan eri opintojaksoihin. Opintojaksojen osia kehitetään yhteistyössä hankkeen toimijoiden kanssa.

3. Tutkimusperustaisen moniammatillisen yhteistyömallin kehittäminen ja kokeilu opettajankoulutuksessa yhteistyössä VIP-verkoston kanssa. Yhteistyömallin avulla voidaan edelleen kehittää moniammatillista osaamista opettajankoulutuksessa ja täydennyskoulutuksessa.

4. Vaativan erityisen tuen toimijoiden tutkimusperustainen täydennyskoulutus. Hankkeen aikana päivitetään ja syvennetään vaativan erityisen tuen henkilöstön osaamista. Osaamisen lisääntymisellä on myönteisiä vaikutuksia henkilöstön työssä jaksamiseen.

5. Arviointitiedon kerääminen hankkeen tulosten hyödynnettävyydestä VIP-verkostolta sekä hankkeessa kehitettävien opintojaksojen ja täydennyskoulutuksen arviointi. Arvioinnilla varmistetaan hankkeen aikana koulutuksien ja materiaalien korkea laatu, jolla kohennetaan vaativan erityisen tuen lasten opetusta. Tuloksia ja hankkeen aikana tuotettuja materiaaleja levitetään laajasti esim. VIP-verkoston avulla.

Hankkeen tulosten hyödyntäminen

TuVET-hankkeen tuloksia voidaan hyödyntää sekä opettajankoulutuksessa että opettajien täydennyskoulutuksessa. Opettajankoulutusta ja opettajaksi opiskelevien tutkimusperustaisesta osaamista, joka liittyy vaativaan erityiseen tukeen ja siinä tarvittavaan moniammatilliseen työskentelyyn, vahvistetaan hankkeessa opettajankoulutusten sisältöjä kehittämällä. Uudet laaditut opetuskokonaisuudet jäävät käyttöön sekä edelleen muokattaviksi hankkeen jälkeen alkavissa opettajaksi opiskelevien koulutusohjelmissä. Työssä olevien opetusalan ammattilaisten osaamista kehitetään hankkeessa tutkimusperustaisen täydennyskoulutuksen avulla. Hankkeen aikana tuotettua materiaalia, pedagogisia ratkaisuja sekä moniammatillisen

yhteistyön mallia levitetään laajasti myös muille vaativaa erityistä tukea tarvitsevien lasten kanssa toimiville tahoille. Tutkimusperustaisuus, johon hankkeen aikana kaikki mallit, materiaalit ja tulokset pohjaavat, vahvistavat myös alueellista vaativan erityisen tuen eli VIP-verkoston ja Opetushallituksen alaisuudessa toimivan valtakunnallisen oppimis- ja ohjauskeskus Valterin toimintaa ja osaamista.

Hankkeen keskeisenä tavoitteena on edistää yhdenvertaisuutta, erityisesti yhdenvertaisuuslain (1325/2014) pykälien 6 § *Koulutuksen järjestäjän velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta* sekä 15 § *Kohtuulliset mukautukset vammaisten ihmisten yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi* edistämistä. Näihin tavoitteisiin pyritään parantamalla vaativaa

erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden yhdenvertaista opetusta perusasteella sekä lisäämällä opettajaksi opiskelevien ja opettajien tietoa ja taitoa pedagogisista ratkaisuista sekä moniammatillisesta yhteistyöstä vaativaan erityiseen tukeen liittyen. Myös kestävän kehityksen teema linkittyy hankkeeseen erityisesti Suomi, jonka haluamme 2050 – Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen tavoitteen kautta: ”Yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin” huomioidaan hankkeessa. Hanke lisää sekä opiskelijoiden että opettajien koulutuksen tasoa niin, että heillä on mahdollista vastata vaativaa erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden tarpeisiin työssään ja siten lisätä sekä omaa että oppilaiden kaikinpuolista hyvinvointia. ■

Kirjoittajat

Eija Kärnä
Professori
Erityispedagogiikka

Aino Äikäs
Yliopistonlehtori
Erityispedagogiikka

Lähteet:

Opetus- ja kulttuuriministeriö (2017). *Vaativa erityinen tuki esi- ja perusopetuksessa. Kehittämisryhmän loppuraportti*. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:34. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö. Pysyvä osoite: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-495-5>